

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-128>

УДК 336.7

КОМПЛАЄНС-ПОЛІТИКА БАНКІВ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

COMPLIANCE POLICY OF UKRAINIAN BANKS AT THE PRESENT STAGE

Грудзевич Уляна Ярославівнакандидат економічних наук, доцент,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0243-7957>**Пилипенко Соломія Миколаївна**кандидат економічних наук, доцент,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1145-5663>**Огінок Соломія Василівна**кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5462-5362>**Grudzevuch Uljana, Pylypenko Solomiia**

Ivan Franko National University of Lviv

Ohinok Solomiia

Lviv Polytechnic National University

Стаття присвячена актуальним питанням розвитку комплаєнсу в банках України. Визначено підходи до законодавчо-нормативного регулювання «комплаєнсу» та його організації в банках. Проаналізовано та систематизовано політики комплаєнсу у відповідності з рекомендаціями Базельського комітету з банківського нагляду: «Комплаєнс і комплаєнс функція в банках». Досліджено практику вітчизняних банків щодо впровадження основних політик комплаєнсу, зокрема, політики Кодексу корпоративної етики, Політики Know Your Customer, протидії легалізації доходів, одержаних незаконним шляхом і фінансуванню тероризму, Політики боротьби з шахрайством. Окреслено переваги впровадження комплаєнсу для банків, їх власників та клієнтів а також визначено загрози невідповідності політикам комплаєнсу для банківської установи.

Ключові слова: комплаєнс у банку, комплаєнс-політика, політика Know Your Customer, кодекс корпоративної етики, шахрайство.

The article is devoted to topical issues of compliance development in Ukrainian banks. International corporations and banks were the first to implement compliance programs in Ukraine. In times of war, compliance helps protect against reputational and financial risks associated with cooperation with Russian and sanctioned banks and companies, detect suspicious transactions of bank clients, prevent and reduce the number of offenses and preserve one's own reputation. Banking compliance is important because it maintains the integrity of the banking system, prevents financial crimes and supports economic stability. The purpose of the article is to analyze the research of legislative and regulatory regulation, the compliance policy of the bank, the benefits of compliance and the determination of the consequences of non-compliance. The article defines approaches to the legislative and regulatory regulation of "compliance" and the organization of compliance in banks at the level of three lines of protection. Compliance policies were analyzed and systematized in accordance with the recommendation of the Basel Committee on Banking Supervision: «Compliance and compliance function in banks». The practice of the largest domestic banks regarding the implementation of the main compliance policies, in particular, the Code of Corporate Ethics, the Know Your Customer policy, the Policy against the legalization of income obtained illegally and the financing of terrorism, and the Anti-Fraud Policy were studied. It was determined that based on the declared general principles, each banking institution builds its own compliance model, taking into account the organizational structure of the bank itself, the specifics of its activity, size and consumers of banking services.



The advantages of implementing compliance for banks are outlined, because effective compliance allows for proper control of compliance with the requirements of regulatory documents, standards and other mandatory requirements, management of reputational risk, situations of conflict of interests, etc., thereby protecting the interests of depositors, clients, counterparties, owners (shareholders), the bank and its employees

Keywords: bank compliance, policy compliance, Know Your Customer policy, code of corporate ethics, fraud.

Постановка проблеми. Впровадження та розвиток комплаєнсу в Україні пов'язаний з світовими процесами глобалізації та інтеграції. Одними з перших впроваджувати комплаєнс в Україні стали банки, здійснюючи опитування щодо рівня ризиків. У подальшому поняття «комплаєнс», було закріплено на законодавчому рівні. Банківський комплаєнс спрямований на забезпечення спроможності банку функціонувати відповідно до визначених законодавчих і правових норм, стандартів, правил поведінки та управління конфліктами інтересів. Актуальний комплаєнс і у час війни, адже допомагає вберегтися від операційних, репутаційних та фінансових ризиків, пов'язаних зі співпрацею з підсанкційними банками та компаніями країни агресора, виявити підозрілі операції клієнтів банку, запобігти і зменшити кількість правопорушень та зберегти репутацію банку [1]. Банківський комплаєнс підтримує цілісність банківської системи, запобігає фінансовим злочинам і забезпечує економічну стабільність. Відповідність діяльності банків законодавчо-нормативним актам та стандартам забезпечують ефективно здійснення банківських операцій та підвищують довіру споживачів до банківської системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання комплаєнсу, комплаєнс-ризиків, нормативного забезпечення управління комплаєнс-ризиками є доволі актуальними на даний час, оскільки не лише банки а й ряд підприємств впроваджують політики і програми комплаєнсу, вибудовують організації структури, які б включали комплаєнс-підрозділ. Даними проблемами займається ряд закордонних і вітчизняних науковців та практиків, зокрема серед вітчизняних фахівців доцільно виділити праці Гонченко Т., Климко Т., Мельник О., Мулик А., Овчелупової О., Омельчука Я., Сафроненко К., Світличної В., Шелудько С. та інші.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Основними завданнями статті є дослідження підходів до законодавчо-нормативного регулювання «комплаєнсу» та його організації на рівні трьох ліній захисту; аналіз та систематизація політики комплаєнсу у

відповідності з рекомендаціями Базельського комітету з банківського нагляду та іншими міжнародними стандартами; дослідження практики найбільших вітчизняних банків щодо впровадження основних політик комплаєнсу; класифікація переваг комплаєнсу та наслідків невідповідності у банку.

Виклад основного матеріалу дослідження. «Комплаєнс» в перекладі з англійської означає згоду, відповідність. Так, Міжнародна асоціація комплаєнсу (International Compliance Association) визначає комплаєнс як здатність діяти у відповідності до встановлених правил, норм, вимог та внутрішніх стандартів [2].

У рекомендаціях щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України, схвалених Постановою Правління Національного банку України № 98 від 28.03.2007 року, визначено передумови впровадження комплаєнсу та зазначено: «дотримання вимог законодавства та внутрішніх процедур (комплаєнс) – необхідність знати, розуміти та дотримуватися всіх вимог законодавства України, нормативів, положень і правил, внутрішніх політик, стандартів та кодексів з питань діяльності банку» [2]. Згодом поняття «комплаєнс» визначене, як складова контролю діяльності банків, у Положенні про організацію внутрішнього контролю в банках України: «комплаєнс - це дотримання банком законодавчих актів, ринкових стандартів, а також внутрішніх стандартів, процедур та документів банку» [3].

У Положенні «Про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах», затвердженому Постановою Правління НБУ № 64 від 11.06.2018 регламентується поняття комплаєнс-ризиків, як: «імовірність виникнення збитків/санкцій, додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів або втрати репутації внаслідок невиконання банком вимог законодавства, нормативно-правових актів, ринкових стандартів, правил добросовісної конкуренції, правил корпоративної етики, виникнення конфлікту інтересів, а також внутрішньобанківських / внутрішньогрупових документів банку» [4]. Питання врегулювання комплаєнс-ризиків є надзвичайно важливим, оскільки в банку

повинен постійно відбуватись моніторинг загроз, пов'язаних з порушенням конфіденційності інформації, неналежною перевіркою клієнтів та їх діяльності, порушенням прав клієнтів, кібер-ризиками.

Важливим елементом комплаєнсу є виконання чинного законодавства України, спрямованого на протидію відмиванню коштів і фінансуванню тероризму, зокрема Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [5], який врахував всі вимоги європейського законодавства в сфері фінансового моніторингу і запобіг у свій час потраплянню України в «чорні» списки FATF; та Положення НБУ «Про здійснення банками фінансового моніторингу», що встановлює вимоги застосування ризик-орієнтованого підходу банку, вимоги до належної перевірки клієнтів банку, їх ідентифікації та верифікації, встановлення кінцевих бенефіціарів та інших нормативно-правових актів у сфері фінансового моніторингу [6].

Узагальнюючи вищевикладене, банківська політика комплаєнсу – це важливий документ, який визначає рамки організації для дотримання законів, нормативних актів і галузевих стандартів, визначає очікування для працівників, вищого керівництва та інших зацікавлених сторін щодо їхніх ролей і обов'язків у забезпеченні відповідності чинним законам і нормам. При встановленні чіткої політики комплаєнсу, яка відповідає всім відповідним законам і нормам, вище керівництво має взяти на себе відповідальність за доведення цієї політики до всього персоналу, включаючи партнерів і надавачів послуг, і забезпечення того, щоб вона стала частиною культури банку.

Кожен банк має власні підходи до організації комплаєнсу, враховуючи організаційну структуру, специфіку та обсяги його діяльності, специфіку орієнтації на певні групи клієнтів. Головним підходом до організації комплаєнсу в банках є впровадження ефективної системи внутрішнього контролю та аудиту, що базується на трьох лініях захисту (рис. 1).

В останні роки більшість вітчизняних банківських установ активізували роботу із роз-



Рис. 1. Організація системи комплаєнсу в банку

Джерело: складено за даними [3; 7]

виту та запровадження політики комплаєнс, керуючись міжнародними нормами і стандартами, серед яких рекомендації Базельського комітету з банківського нагляду «Комплаєнс і комплаєнс функція в банках», Директиви ЄС, рекомендації G20 щодо офшорних зон, Закон Сарбейнса-Окслі, Закон Великобританії про хабарництво.

Основи політики у сфері комплаєнсу банків визначені Базельськими рекомендаціями, серед них: політика Know Your Customer («знай свого клієнта»), що стосується ідентифікації та верифікації клієнта до встановлення ділових відносин; політика Due Diligence (належна добросовісність) – надає інформацію про об'єкт інвестування, включає оцінку інвестиційних ризиків, об'єкта інвестування та його діяльності, комплексну перевірку фінансового стану і позиції на ринку; Кодекс поведінки (Code of Conduct) – сукупність правил, яких має дотримуватись банківська установа; Кодекс корпоративної етики (Code of Ethics), який визначає основні морально-етичні принципи, стандарти поведінки працівників банку; політика протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму (Fight against Money Laundering and Terrorist Finans); політика боротьби з шахрайством (Anti-Fraud Policy); політика повідомлень про порушення (Whistleblowing Policy); подарункова політика (Gift Policy); політика конфіденційності (Privacy Policy), яка визначає головні стандарти обробки та зберігання персональних даних клієнтів банків; політика, яка регулює конфлікт інтересів (Conflict of Interest Management Policy) визначає етичні стандарти поведінки співробітників при виникненні конфлікту інтересів між працівником і банком, між клієнтами і т. д. [8; 9].

Одним з найважливіших напрямів комплаєнсу банків є запровадження Кодексу корпоративної етики, який є у всіх банківських установах України і опублікований на їхніх офіційних сайтах. Кодекс етики затверджує наглядова рада банку. Основні питання, які порушуються в Кодексі етики вітчизняних банків є: встановлення етичних та професійних стандартів в роботі банку з клієнтами, діловими партнерами, акціонерами, державними органами і громадськістю, забезпечення якісного та ефективного обслуговування клієнтів, розуміння співробітниками банку місії, цінностей і принципів роботи, усвідомлення своєї ролі в реалізації стратегії розвитку банку, формування принципів взаємовідносин всередині колективу, запобігання можливим порушен-

ням і конфліктним ситуаціям, забезпечення належного рівня прозорості при здійсненні діяльності банку [10; 11].

Серед політик комплаєнсу, які впроваджують і реалізують вітчизняні банки слід зазначити політику Know Your Customer. Основними завданнями якої є отримання інформації про клієнтів та джерела їх коштів, з метою впевненості, що останні не мають злочинного походження й не використовуються зі злочинною метою.

Політика Know Your Customer включає:

1. Ідентифікацію особи – банківські установи перевіряють: юрисдикцію клієнта щодо реєстрації в країнах з високим рівнем корупції і тероризму, здійснюють перевірку на наявність у санкційних списках, приналежність до третіх країн із високим ступенем ризику. Згідно зі списком FATF – на даний час у «чорному» списку FATF перебувають: Кореїська Народно-Демократична Республіка (КНДР) – з лютого 2020 р.; Іран – з лютого 2020 р.; М'янма – з жовтня 2022 р. У «сірих» списках перебувають офшорні зони або держави, фінансові системи яких використовуються для роботи з країнами, які знаходяться під санкціями. Значну увагу в процесі ідентифікації приділяють типу клієнта, особливо дана вимога стосується фінансових організацій, компаній з номінальними акціонерами, неприбуткових бізнесів і політично значущих осіб (politically exposed person).

Застосовуючи законодавство України про санкції вітчизняні банки не здійснюють операцій заборонених або обмежених законодавством; не беруть участь в заходах, які можуть вплинути на ухвалення ділових рішень, при наявності ознак корупції чи конфлікту інтересів.

2. KYCC (знай клієнта свого клієнта) – це процес, пов'язаний з ризиком шахрайства, що виходить від осіб або компаній, які могли б приховуватися в ділових відносинах другого рівня. Банку важливо досліджувати можливість отримання клієнтом незаконних доходів, шляхом створення складного ланцюга фінансових операцій, спрямованих на маскування походження коштів, шляхом їх розміщення, шарування, інтеграції. Схеми легалізації доходів одержаних злочинним шляхом постійно змінюються та вдосконалюються. Закономірно, що в умовах воєнного стану організована злочинність активно впроваджується в легальні соціальні й економічні структури і цим процесам необхідно активно протистояти.

3. Заходи процесу «Знай свій бізнес» (KYB) застосовують для перевірки бізнесу, а саме перевірки облікових даних, місця розташування, кінцевих та номінальних бенефіціарних власників.

4. Електронні засоби знання клієнта (eKYC) передбачають використання Інтернету або цифрових засобів для забезпечення точнішої перевірки і верифікації документів. В Україні передбачені наступні засоби віддаленої ідентифікації та верифікації: відеоверифікацію, використання системи Bank ID з використанням електронного підпису та ідентифікація через систему Дія, зчитування даних з ID документів, отримання ідентифікаційних даних з бюро кредитних історій та інші.

Важливим моментом комплаєнс-політики є відповідність вимогам щодо протидії відмиванню коштів, яка відноситься до процесу дотримання нормативних актів, технологічних рішень та інших ініціатив для боротьби з відмиванням грошей і запобігання потраплянню незаконних коштів у законні фінансові потоки. Оціночна сума відмивання грошей становить майже 5% річного світового ВВП.

Згідно Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (2019 р.) визначено порогові та підозрілі операції, які підлягають фінансовому моніторингу. Так, порогові фінансові операції – це операції сума яких дорівнює чи перевищує 400 тисяч гривень (для суб'єктів господарювання, які проводять лотереї та/або азартні ігри, - 55 тисяч гривень) або еквівалентну суму в іноземній валюті, банківських металах, інших активах. Умови віднесення операції до порогових наступні: реєстрація, місце проживання чи місцезнаходження в державі, що здійснює збройну агресію проти України, та/або в державі (юрисдикції), що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення; здійснення операції політично значущих осіб, членів їх сім'ї та/або осіб, пов'язаних з ними; платіжних операцій з переказу коштів за кордон; фінансових операцій з готівкою та фінансових операцій електронного резидента [5].

Визначення підозрілості фінансових операцій або діяльності банку, здійснюється на

підставі, розроблених НБУ близько 150 індикаторів ризиків, пов'язаних з відмиванням грошей у розрізі: діяльності чи поведінки клієнта (за видами комерційної чи особистої діяльності, особливостями, структурою власності та поведінкою клієнта, за показниками ризику, що можуть свідчити про те, що клієнт є компанією-оболонкою, особливостями, пов'язаними із правовою формою заснування, поведінкою, репутацією географічним розташуванням клієнта); фінансових операцій клієнта; видів продуктів /послуг (готівкових, кредитних операцій, операцій з цінними паперами та іншими фінансовими активами, послуг із зберігання цінностей, онлайн послуг) [6].

Крім вимог встановлених НБУ, банки встановлюють свої обмеження щодо ризиковості, які можуть змінюватись і враховують за ризикорієнтованим підходом додаткову інформацію, щодо діяльності клієнта та його операції. Зокрема, ПриватБанк встановив ліміти операцій за переказами на картку будь-якого банку за кількістю та за сумою переказів, так якщо одна сторона не є клієнтом банку, то максимальна сума переказу – 29 999 грн. Максимальна сума, яку клієнт може відправити з картки ПриватБанку, як і сума зарахування впродовж місяця – 1 млн. грн [10]. При наявності підозрілих схем, дроблення сум, порушення чинного законодавства, банк може вимагати підтвердження походження грошей.

Перед вітчизняними банками на даний час досить часто постає проблема шахрайства, яке може бути пов'язана з незаконним привласненням активів, корупцією і махінаціями з фінансовими звітами. Для банку важливо мати план запобігання шахрайству, який зазвичай відображений у Кодексі етики банку. НБУ веде активну компанію «Шахрай гуд бай» з метою інформування клієнтів банку про можливі варіанти шахрайства. На офіційних сайтах ряду банків відображається інформація, щодо можливих випадків СМС та телефонного шахрайства, шахрайства при проведенні операцій в інтернеті, в банкоматах, при шахрайських атаках на персонал банку.

Слід зазначити, що у 2023 р. спостерігається висока активність шахраїв. Було відкрито майже 60 тисяч кримінальних проваджень за шахрайство (ст. 190 ККУ) – найбільше за останні роки. Попри це, лише 14% від цих справ доходило до суду – вдвічі менше, ніж у 2021 році (30%). За результатами спільного опитування НБУ та платформи «Опендатабот», з початку повномасштабної війни кожен дев'ятий українець став жертвою шахраїв

через шахрайські схеми за якими злочинці представлялись працівниками банків чи обіцяли фінансову допомогу від імені держави, міжнародних та благодійних організацій [12].

Важливим аспектом є дотримання політик повідомлення про порушення. Кожен вітчизняний банк має свою безкоштовну гарячу лінію за якою можна отримати консультацію і повідомити про різноманітну неприйнятну поведінку (корупцію, хабарництво, шахрайство) та порушення (законодавства, банківської таємниці, прав споживачів).

Згідно Закону України «Про захист персональних даних», Закону України «Про банки та банківську діяльність» банки під час відвідування банку й користування веб-сайтом та мобільними сервісами здійснюють збір, обробку, передачу й зберігання наданих клієнтами персональних даних, після одержання їхньої згоди. У Політиці конфіденційності та захисту персональних даних ряд банків встановлюють: порядок здійснення обробки, види даних, які збираються, цілі та мета їх використання, взаємодія банку з третіми особами, заходи безпеки для захисту персональних даних, умови доступу до них, порядок внесення змін, блокування або видалення персональних клієнтів та ін. [11].

Банки повинні докладати максимальних зусиль для уникнення конфлікту інтересів які

можуть виникати між працівниками / керівництвом банку і клієнтами, а також конфлікту інтересів клієнтів банку. Політика, яка регулює конфлікт інтересів зазвичай передбачає, що інтереси банку завжди є пріоритетними по відношенню до особистих інтересів окремих працівників. Так, серед ключових принципів Політики запобігання конфліктам інтересів Приватбанк виділяє такі [10]: встановлення відповідних стандартів та вимог, які є обов'язковими для всіх співробітників та керівників банку; регламентування процесу виявлення та врегулювання конфлікту інтересів; запровадження заходів, щодо недопущення виникнення реального або потенційного конфлікту інтересів та визначення відповідальності за порушення вимог.

Вище перераховані питання різною мірою деталізовані у комплаєнс політиках банків, найбільш деталізовані політики, які регулюють взаємовідносини з клієнтами, партнерами, питання управління операційними ризиками в тому числі комплаєнс-ризиками, проблеми легалізації доходів отриманих злочинним шляхом, шахрайства, захисту персональних даних клієнтів [14].

Узагальнюючи основні принципи розробки комплаєнс політики в банках, слід зазначити необхідність: запровадження єдиних стандартів; системності; ефективного управління

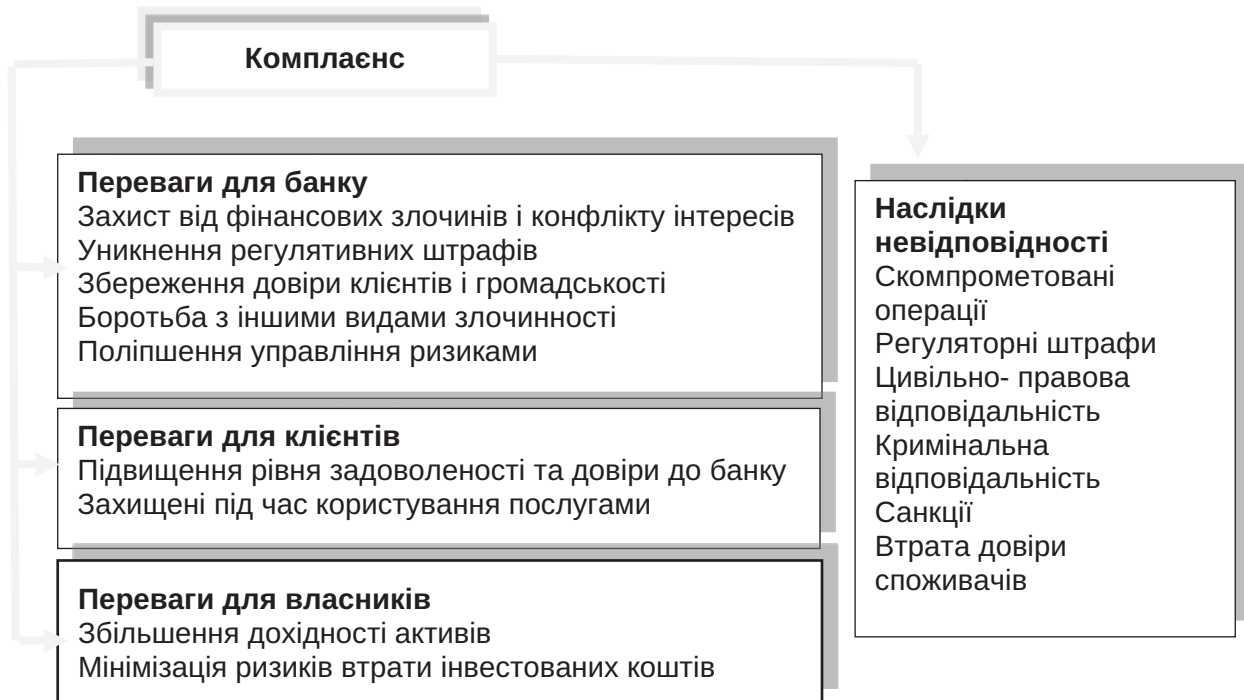


Рис. 2. Переваги комплаєнсу та наслідки невідповідності в банку

Джерело: складено авторами за даними [8; 15]

ризики; наявності практичних прикладів поведінки; об'єктивності; профілактики виявлення порушень; простоти мови написання і доступності; відповідальності за недотримання політики [13].

Без ефективного комплаєнсу неможливо створити систему корпоративного управління в банку а наслідки невідповідності зумовлюють як втрату та недовіру клієнтів, так і ряд санкцій та штрафів (рис. 2).

Комплаєнс в банківській сфері постійно розвивається, тому слід використовувати нові інформаційні технології, проводити регулярні перевірки та бути в курсі нових правил і політик.

Висновки. Отже, комплаєнс політика банку має бути структурована, ґрунтуватися на оцінці ризиків, з урахуванням розміру та складності фінансової установи та сфер діяльності. У ній мають бути розглянуті всі відповідні закони та нормативні акти, що застосовуються у банківській практиці. Комплаєнс-

політика повинна встановлювати чіткі вказівки щодо виявлення потенційних проблем невідповідності та звітування про них, включаючи кроки, які необхідно вжити для їх дослідження та вирішення.

Дієва комплаєнс-політика має бути спрямована на зменшення і вдосконалення управління репутаційним ризиком, ситуаціями конфлікту інтересів та ін., тим самим захищати інтереси вкладників, клієнтів, контрагентів, власників (акціонерів) банку і його працівників.

Вітчизняним банкам при вдосконаленні Кодексів етики та комплаєнс-політики необхідно звернути увагу на всебічне охоплення вимог Базельського комітету з банківського нагляду «Комплаєнс і комплаєнс функція в банках», вимог Організації економічного співробітництва та розвитку, щодо імплементації у законодавство України та практику вітчизняних банків міжнародних антикорупційних стандартів та визначення чіткої відповідальності за недотримання вимог до комплаєнс-політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гонченко Т. Що таке комплаєнс і чому це актуально для бізнесу навіть під час війни. URL: <https://ain.ua/special/what-does-compliance-mean/> (дата звернення: 19.03.2024)
2. Формагей О. Правове регулювання питань відповідності (комплаєнсу) в енергетичному праві України (Regulatory Compliance). URL: <https://unba.org.ua/publications/6220-pravove-regulyuvannya-pitan-vidpovidnosti-komplaensu-v-energetichnomu-pravi-ukraini-regulatory-compliance.html> (дата звернення: 19.03.2024)
3. Про організацію системи внутрішнього контролю в банках України та банківських групах. Постанова Правління НБУ від 02 липня 2019 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0088500-19#Text> (дата звернення: 15.03.2024)
4. Про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах: Постанова Правління НБУ від 11 червня 2018 р. № 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#Text> (дата звернення: 15.03.2024)
5. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6 грудня 2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 15.03.2024)
6. Про здійснення банками фінансового моніторингу: Постанова Правління НБУ від 19.05.2020 р. № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text> (дата звернення: 15.03.2024)
7. Практичне застосування вимог до управління комплаєнс ризиком URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Praktichne_zastosuvannya_vimog_upravlinnya_komplains_rizikom_2018-09-18_19_pr.pdf?v=4 (дата звернення: 19.03.2024)
8. Світлична В. Ю., Овчелупова О. М. Сучасний стан та перспективи запровадження комплаєнс контролю у діяльність банківських установ. Комунальне господарство міст. 2019. Т. 7. Вип. 153. URL: <https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/article/download/5474/5397/11253> (дата звернення: 19.03.2024)
9. Климко Т., Мельник О. Корпоративний комплаєнс як превентивний захід боротьби з шахрайством. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/163888.pdf> (дата звернення: 19.03.2024)
10. Комплаєнс і фінансовий моніторинг. Офіційний сайт Приватбанк. URL: <https://privatbank.ua/compliance> (дата звернення: 19.03.2024)
11. Офіційний сайт. ПУМБ URL: https://about.pumb.ua/info/personal_data (дата звернення: 19.03.2024)
12. Кожен дев'ятий опитаний українець ставав жертвою шахраїв від початку повномасштабного вторгнення. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/stopfraud-nbu> (дата звернення: 19.03.2024)
13. Принципи створення комплаєнс-політики. URL: <https://unic.org.ua/news/principi-stvorennya-komplajens-politiki-410> (дата звернення: 19.03.2024)

14. Шелудько С. А. Моделі дифузії міжнародних стандартів комплаєнсу в локальному праві українських банків. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2023. № 5–6 (306–307). С. 62–71. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2023/306-307/page.php?id=abstract/ukr/62-71> (дата звернення: 19.03.2024)

15. Роль підрозділу комплаєнс у системі внутрішнього контролю банку. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/CC_I%D0%A1%D0%86_D_Bakumenko_pr_2019-10-7_8.pdf?v=7 (дата звернення: 19.03.2024)

REFERENCES:

1. Honchenko T. Shcho take komplaiens i chomu tse aktualno dlia biznesu navit pid chas viiny [What is compliance and why it is relevant for business even during war]. Available at: <https://ain.ua/special/what-does-compliance-mean/> (accessed March 19, 2024)

2. Formahei O. Pravove rehulivannia pytan vidpovidnosti (komplaiensu) v enerhetychnomu pravi Ukrainy (Regulatory Compliance) [Legal regulation of compliance issues in the energy law of Ukraine (Regulatory Compliance)]. Available at: <https://unba.org.ua/publications/6220-pravove-regulyuvannya-pitan-vidpovidnosti-komplaensu-v-energetichnomu-pravi-ukraini-regulatory-compliance.html> (accessed March 19, 2024)

3. Pro orhanizatsiiu systemy vnutrishnoho kontroliu v bankakh Ukrainy ta bankivskykh hrupakh [On the organization of the internal control system in Ukrainian banks and banking groups]. Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 02 lypnia 2019 roku № 88. Decree of the National Bank of Ukraine dated July 02, 2019. Available at <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0088500-19#Text> (accessed March 15, 2024)

4. Pro orhanizatsiiu systemy upravlinnia ryzykamy v bankakh Ukrainy ta bankivskykh hrupakh [About the organization of the risk management system in Ukrainian banks and banking groups]. Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 11 chervnia 2022 roku № 18. Decree of the National Bank of Ukraine dated June 11, 2018. N 16. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#Text> (accessed March 15, 2024)

5. Pro zapobihannia ta protydiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia [On the prevention and countermeasures against the legalization (laundering) of proceeds obtained through crime, the financing of terrorism, and the financing of the proliferation of weapons of mass destruction]. Zakon Ukrainy vid 6 hrudnia 2019 roku № 361-IX. Law of Ukraine № 361-IX dated December 6, 2019. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (accessed March 15, 2024)

6. Pro zdiisnennia bankamy finansovoho monitorynhu [About implementation of financial monitoring by banks]. Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 19 travnia 2020 roku № 65. Decree of the National Bank of Ukraine dated May 19, 2020 Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text> (accessed March 15, 2024)

7. Praktychne zastosuvannia vymoh do upravlinnia komplaiens ryzykom [Practical application of compliance risk management requirements]. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Praktychne_zastosuvannya_vimog_upravlinnya_komplains_ryzykom_2018-09-18_19_pr.pdf?v=4 (accessed March 19, 2024)

8. Svitlychna V. Iu., Ovchelupova O. M. (2019) Suchasnyi stan ta perspektyvy zaprovadzhennia komplaiens kontroliu u diialnist bankivskykh ustanov [The current state and prospects for the implementation of compliance control in the activities of banking institutions]. *Komunalne hospodarstvo mist – Communal management of cities*. T. 7, vol 153. Available at: <https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/article/download/5474/5397/11253> (accessed March 19, 2024)

9. Klymko T., Melnyk O. Korporatyvnyi komplaiens yak preventyvnyi zakhid borotby z shakhraistvom [Corporate compliance as a preventive measure to combat fraud]. Available at: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/163888.pdf> (accessed March 19, 2024)

10. Komplaiens i finansovy monitorynh. [Compliance and financial monitoring]. Ofitsiinyi sait Pryvatbank – Privatbank official website. Available at: <https://privatbank.ua/compliance> (accessed March 19, 2024)

11. Ofitsiinyi sait PUMB – Official website of FUIB. Available at: https://about.pumb.ua/info/personal_data (accessed March 19, 2024)

12. Kozhen deviatyi opytanyi ukrainets stavav zhertvoiu shakhraiv vid pochatku povnomasshtabnoho vtorhnenia [Every ninth Ukrainian polled has fallen victim to fraudsters since the start of the full-scale invasion]. Available at: <https://opendatabot.ua/analytics/stopfraud-nbu> (accessed March 19, 2024)

13. Pryntsypy stvorennia komplaiens-polityky [Principles of creating a compliance policy]. Available at: <https://unic.org.ua/news/principi-stvorennya-komplaiens-politiki-410/> (accessed March 19, 2024)

14. Sheludko S. A. (2023) Modeli dyfuzii mizhnarodnykh standartiv komplaiensu v lokalnomu pravi ukrainivskykh bankiv [Models of international compliance standards' diffusion into local law of ukrainian banks]. *Naukovyi visnyk*

Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Scientific Bulletin of Odessa National Economic University, vol 5–6 (306–307), pp. 62–71. Available at: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2023/306-307/page.php?id=abstract/ukr/62-71>.(accessed March 19, 2024)

15. Rol pidrozdilu komplaiens u systemi vnutrishnoho kontroliu banku [The role of the compliance department in the bank's internal control system]. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/CC_I%D0%A1%D0%86_D_Bakumenko_pr_2019-10-7_8.pdf?v=7 (accessed March 19, 2024)